

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

TOIMETUS JA TALITUS

TALLINN, Toomkooli 13, tel. 468-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—
ühes kuukirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—

Üksiknumber 15 senti.

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR

JA VASTUTAV TOIMETAJA

A. PULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektiooni juhataja J. Janusson

Sektiooni nõukogu esimees A. Meerits

Põllumajandussektiooni juhataja J. Kurkus

Sektiooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp

Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 19

Tallinn, 17. mail 1938

IV aastakäik

SISU:

Lk.

CONTENTS:

Page

PÕLLUMAJANDUS

Suvinisusaagi väärtus 1937. a. Eestis 356

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

Väliskaubandus aprillis 1938. a. 360

Lühiuudiseid 363

LAEVANDUS

Prahiturg 363

PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

Võiturg 364

Põllumajanduslik väljavedu 365

Peekoniturg 363

Tapaloomade ja lihaturg 365

Toornahkade turg 366

Kanamunaturg 366

Piimaturg 366

Teraviljaturg 367

Linaturg 367

Kartuliturg 368

Aedviljaturg 368

Kalaturg 369

INFORMATSIOONI OSA

Eesti Panga nädalaaruanne 370

VALISMINISTEERIUMI VALISKAUBANDUSE

OSAKONNA TEATED

Kanada majandusolukord 371

Klaaskaupade sissevedu Leetu 372

Leedu või ja munade väljavedu 1938. a. esimesel
4. kuul 373

Leedu alandas bensiniitollid 373

Läti metsaraiekavad 374

Munade eksport Lätis 374

Eesti väliskaubandusbilanss 374

AGRICULTURE

Quality of 1937 Summer Wheat Production . . . 356

INDUSTRY AND TRADE

Foreign Trade in April, 1938 360

Sundry Information 363

SHIPPING

Freight Market 363

AGRICULTURAL MARKETS

Butter Market 364

Exports of Agricultural Products 365

Bacon Market 365

Cattle and Meat Market 365

Rawhide Market 366

Egg Market 366

Milk Market 366

Grain Market 367

Flax Market 367

Potato Market 368

Vegetable Market 368

Fish Market 369

INFORMATION PART

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return 370

FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION

Economic Situation in Canada 371

Imports of Glass Goods into Lithuania 372

Lithuanian Butter and Egg Exports during First
Four Months of 1938 373

Lithuanian Reduced Import Tariff on Benzine 373

Latvian Forest Felling Plans 374

Egg Exports from Latvia 374

Estonian Trade Balances 374

PÖLLUMAJANDUS

SUVINISUSAAGI VÄÄRTUS 1937. A. EESTIS. QUALITY OF 1937 SUMMER WHEAT PRODUCTION.

M. PILL.

1937. a. kevadel soojenes ilm märtsi keskpaiku ja kestis mai keskpaiguni, mil sadas vihma ja ilm jahenes ning muutus tuuliseks. Ööl vastu 30. maid oli kõva öökülm. 6. juunist ilm kuuenes. Juuni lõpust 25. juulini oli vihmane. Juuni põuas jäi nisukasvukängu, hilisemad sademed ei suutnud seda enam parandada.

Suvinisukasvujärgud olid (tab. 1) m. a. märksa lühemad kui eelmise 9 a. keskmiselt, eriti kasvujärk külvist pealoomiseni. Kui eelmise 9 a. keskmiselt oli see kasvujärk diamandil 58 päeva, siis 1937. a. põua pärast ainult 45 päeva, s. o. 13 päeva lühem. Teine kasvujärk, s. o. pealoomisest küpsuseni, oli peagu sama pikk nagu eelmisel aastal, sortide järgi 44—45 päeva. Kogu kasvuaeg jäi aga esimese järgu lühendamise tõttu 13—14 päeva lühemaks kui eelmiste aastate keskmiselt. Diamandil oli see varem keskm. 103 päeva, 1937. a. — 89 päeva.

Tab. 1. Suvinisusortide kasvujärgud päevades Jõgeval.

Growth Division of Assorted Summer Wheat by Days at Jõgeva.

	Diamant	Kitšener	Janetzki varane
Külvist loomiseni päevi — <i>Days from sowing to formation of spikes.</i>			
9 e. a. keskm.	58	59	59
1937. a.	45	47	48
Loomisest küpsuseni päevi — <i>Days from formation of spikes to ripening.</i>			
9 e. a. keskm.	45	45	46
1937. a.	44	45	45
Kasvuaja pikkus päevades — <i>Period of growth by days.</i>			
9 e. a. keskm.	103	104	105
1937. a.	89	92	93

Õigel ajal sademete puuduse pärast kujunes Jõgeva Sordikasvandusel suvinisusortide terasaak (tab. 2) enam kui poole võrra väiksemaks kui eelmisel aastal. Kui diamant 9 e. a. keskm. andis 2341 kg teri, siis 1937. a. ainult 1171 kg, samuti ka teised

sordid. Ka põhusaak oli 1937. a. märksa väiksem kui eelm. aastate keskm.

Tab. 2. Suvinisusortide saagid Jõgeval.

Yields of Assorted Summer Wheat at Jõgeva.

	Diamant	Kitšener	Janetzki varane
Terasaak kg ha-lt — <i>Grain yield in kg per ha.</i>			
9 e. a. keskm.	2341	2369	2208
1937. a.	1171	1309	1054
%/0 e. a. keskm.	100,0	101,2	94,3
1937. a.	100,0	111,8	90,0
Põhusaak kv. ha-lt — <i>Straw yield in kg. per ha.</i>			
9 e. a. keskm.	44,8	47,5	48,0
1937. a.	25,8	20,8	29,1
%/0 e. a. keskm.	100,0	106,0	101,0
1937. a.	100,0	115,6	112,9

Nagu teisis nisukasvatusmais, nii on viimasel aastal meil Jõgeva Sordikasvandus hinnanud väärtuselt meie viljade saake. 1937. a. tegi sordikasvandus seda Riigi Viljasalve ülesandel ja toetusel.

Viljaproove koguti rohkesti, eriti palju suvinisul. Proove hinnati eelmiste aastate eeskujul, et saada võrreldavaid andmeid.

Proovest on suurem osa põllumeeste omi, väike osa on pärit katseasutisist, nimelt suvinisusortide katsepõldudelt, et saada õiglasid andmeid üksikute sortide omavaheliseks ja eelmiste aastate saakidega võrdlemiseks.

Põllumeeste proovide hindamisandmed on toodud tab. 3 ja 6. Neis tabelleis on 1937. a. andmetega kõrvuti 1929—36. a. andmete keskmine ning lahus veel erakordselt sademeterikka 1935. a. ja sooja ning eriti päikeserikka kevadega 1936. a. suvinisusaagi hindamisandmed. Katsepõldudelt päritolevate proovide andmed leiduvad tab. 4, 5, 7 ja 8.

Idanenud (kasvanud) teri oli 1937. a. põllumeeste suvinisuprooves võrreldes 8 e. a. keskmisega peagu võrdselt (0,54%), 3 korda vähem kui sademeterikkal 1935. a. (1,68%).

Sortidest oli Jõgeval kasvanud teri 1937. a. enam kui 8 e. a. keskmiselt; dia-

mandil 1937. a. 1,28% (e. a. keskm. 0,12%), janetzki varasel 0,56% (e. a. 0,16%), kitšeneril aga vähem — 0,08% (e. a. 0,18%).

Diamandil Kehras ja Luunjas (tab. 5) oli kasvanud teri 1937. a. saagis vähem kui 6 e. a. keskmiselt.

Tab. 3. Põllumeeste proovide hindamisandmeid.

Analysis of Grain Experiments.

	1937	1936	1935	1929—36
Proovide arv — Number of Experiments . . .	51	39	24	302
Idanenud terad % — % of germinated grain . . .	0,54	0,53	1,63	0,52
1000-tera-kaal g — Weight of 1000 grains in gr.	29,3	33,0	29,9	32,1
Liitrikaal g — Weight per lt. in gr. . . .	768	797	761	779
Niiskus-% — % of moisture	13,3	12,8	12,6	13,3
Teraklaasisus % — % of grain glassiness . . .	81,3	70,9	66,4	56,7
Üldproteiin % — % of total protein . . .	16,5	14,9	15,6	13,9
Teraliim, märg % — % of wet gluten . . .	36,9	32,9	34,9	30,2
Terakest % — % of grain husk	13,0	12,9	13,5	12,6

Üldiselt esines 1937. a. suvinisusaagis kasvanud teri meie olude kohaselt keskmiselt.

1000-tera-kaalult oli 1937. a. suvinisusaak kergem kui eelmisel aastail peale diamandi proovi Luunjast, kus see oli eelmiste aastate omast kõrgem. Luunjas külvati katsenisu 1937. a. õige varekult.

Põllumeeste proovide keskmiselt oli suvinisu 1000-tera-kaal 8 e. a. 32,1 g, 1937. a. aga ainult 29,3 g. Sadamerikkal 1935. a. oli 1000-tera-kaal suvinisul ka madal.

Meil tähtsamaist sortidest oli 1937. a. raskema 1000-tera-kaaluga diamant — 31,7 g, eelmisel aastail aga kitšener, millel nüüd 1000-tera-kaal on 30,3 g.

Mahukaalult oli kõne all oleva aasta suvinisusaak peale luunja proovi ka kergem kui eelmiste aastate keskmiselt.

Põllumeeste proovidel oli liitrikaal 1929—36. a. 779 g, 1937. a. — aga ainult 768 g. 1935. a. — veel kergem (761 g).

Sortidest oli hindamisel-oleval aastal raskema liitrikaaluga, nagu varemgi, diamant

— 791,5 g, kergemaga — janetzki varane — 770 g.

Diamandil Kehras oli 1937. a. saagi liitrikaal 754,0 g, kolme e. a. keskm. aga 793,5 g.

Niiskust sisaldasid põllumeeste proovid m. a. täpsalt sama palju nagu eelmiste aastate keskmiselt — 13,3%. Tähendab, oli paras kuiv. 1935 ja 1936. a. saak oli veidi kuivem — 12,6—12,8%.

Tera klaasisuse poolest oli kõne all oleva aasta nisu märksa parem kui eelmisel aastail peale luunja, kus selle aasta nisutera kasvas raskem ja vähemklaasine.

Põllumeeste 1937. a. 51 proovi teraklaasisus oli keskm. 81,3%, õige kõrge, eelm. aastate keskm. aga ainult 56,7%.

Tab. 4. Suvinisusortide saagiväärtus Jõgeval.

Yield Quality of Assorted Summer Wheat at Jõgeva.

	Diamant	Kitšener	Janetzki varane
Idanenud terade % — % of germinated grains.			
8 a. keskmiselt	0,12	0,18	0,16
1937. a.	1,28	0,08	0,56
1000-tera-kaal g — Weight of 1000 grains in gr.			
9 a. keskmiselt	32,9	34,1	34,1
1937. a.	31,7	30,3	29,8
Liitrikaal g — Weight per lt. in gr.			
8 a. keskmiselt	791,0	786	786
1937. a.	791,5	781	770
Teraklaasisus % — % of grain glassiness.			
8 a. keskmiselt	80,3	41,5	69,3
1937. a.	80,2	78,0	78,0
Teraliim, märg % — % of wet gluten.			
7 a. keskmiselt	31,4	28,0	28,1
1937. a.	47,3	33,7	43,1
Üldproteiin-% — % of total protein.			
8 a. keskmiselt	12,8	12,0	13,7
1937. a.	19,7	16,7	19,7
Kesta-% — % of husk.			
4 e. a. keskmiselt	12,8	13,4	13,0
1937. a.	12,8	13,2	13,7

Sortidest on Jõgeva andmeil klaasisema teraga, nagu varemgi, diamant — 80,2%, kitšeneril ja janetzki varasel on teraklaasisus märksa suurem kui eelmiste aastate keskmiselt — 78,0%.

Teraliimi sisalduse poolest oli 1937. a. suvinisu märksa rikkam kui eelmiste aastate keskmine.

Tab. 5. Suvinisusortide saagiväärtus Kehras ja Luunjas.

Yield Quality of Assorted Summer Wheat in Kehra and Luunja.

	Diamant Kehras	Diamant Luunjas
Idanenud terad % — % of germinated grains.		
3 e. a. keskm.	0,21	4,7
1937. a.	0,20	0,9
1000-tera-kaal g — Weight of 1000 grains in gr.		
3 e. a. keskm.	81,7	82,1
1937. a.	28,6	35,1
Liitrikaal g — Weight of li. in gr.		
3 e. a. keskm.	793,5	763,9
1937. a.	754,0	797,0
Teraklaasisus % — % of grain glassiness.		
3 e. a. keskm.	78,4	83,4
1937. a.	89,2	74,5
Teraliim, märg % — % of wet gluten.		
3 e. a. keskm.	39,4	37,3
1937. a.	35,1	38,9
Üldproteiin-% — % of total protein.		
3 e. a. keskm.	16,8	15,6
1937. a.	15,8	17,1
Kesta-% — % of husk.		
1936. a.	14,3	13,8
1937. a.	12,8	18,0

Põllumeeste proovidel oli 1937. a. suvinisul märga teraliimi 36,9%, eelmiste aastate keskm. aga ainult 30,2%.

Sortidest on, nagu varemgi, teraliimirikkam diamant — 47,3%, vaesem, nagu varemgi, kitsener — 33,7%.

Diamandil Kehras oli 1937. a. saagis märga teraliimi vähem, Luunjas aga rohkem kui eelmisel aastal.

Üldproteiinisisaldus peaks arvestades teraklaasisust ja teraliimi rohkust 1937. a. saagis olema ka rohkem kui eelmiste aastate keskmiselt, sest need langevad või tõusevad käsikäes. Tegelikult see oligi nii. Peale diamandi Kehrast on kõigil teisel proovel üldproteiinisisaldus märksa suurem endisest.

Põllumeeste proovid sisaldasid keskm. üldproteiini m. a. 16,5%, eelm. aastate keskm. aga ainult 13,9%.

Sortidest olid üldproteiini poolest rikkamad Jõgeva andmeil m. a., nagu varemgi, janetzki varane ja diamant — 19,7%, madalam aga kitseneril — 16,7%.

Diamandil Kehras oli üldproteiinisisaldus veidi madalam, Luunjas aga kõrgem kui varem.

Üldiselt oli 1937. a. suvinisusaak õige proteiinirikas. Seejärgi peaksid olema ta küpsetusandmed ka head.

Kestaprotsent oli m. a. nisul (13,0%) põllumeeste proovide andmeil suurem kui eelmiste aastate keskm. (12,6%). Tähendab, jahuväljaand oli 1937. a. suvinisul pisut väiksem kui eelm. aastate keskmine.

Sortidest on väiksema kestaga, nagu varemgi diamant (12,8%), suuremaga aga 1937. a. janetzki varane (13,7%), kuna varem oli kitsener.

Diamandil Kehras (12,8%) ja Luunjas (13,0%) on kesta vähem kui e. a.

Küpsetusomaduste poolest on hinnatud kõiki suvinisuproove eelmiste aastate eeskujul. Igast proovist on valmistatud püüli ja sellest proovipäts.

Tab. 6. Põllumeeste suvinisuproovide küpsetusandmeid.

Baking Analysis of Summer Wheat Experiments.

	1937	1936	1935	1929—36
Proovide arv — Number of Experiments	51	39	24	302
Jahuvärvus (5—hea) — Colour of flour	4,6	4,5	4,4	3,7
Jahupaisumine sm ³ — Flour's swelling ability	69,0	61,0	66,0	69,2
Pätsi kerkimisaeg min. — Rising time of Loaf in min.	83,0	76,0	64,0	83,7
Pätsikaal g — Weight of Loaf in gr.	140,0	134,0	189,0	141,7
Pätsimaht sm ³ — Size of Loaf in cm ³	446	358	377	353
Pätsi kooruke — Crust of Loaf	4,9	4,4	4,7	3,9
Pätsi sisuehitus — Construction of Crumb	4,1	4,1	4,1	3,5
Pätsi sisuvärvus — Colour of Crumb	4,3	4,0	3,9	3,5

Põllumeeste proovidest valmistatud jahu on paisunud (tab. 6) hästi, samuti nagu eelm. 8 aasta keskmiselt. Paraja taigana tegemiseks on 100 g jahu vajanud 69,0 sm³ vett.

Värvuselt on põllumeeste proovidest valmistatud jahu valge, tublisti valgem kui eelm. aastate keskmine.

Proovipäts, mis tehti põllumeeste proovide 1937. a. jahust, kaalus pisut vähem kui eelmiste aastate oma. Saiavälja-

and kaalult on 100 g jahu kohta veidi väiksem. Eelm. 8 aasta keskm. saadi 100 g jahust 141,7 g saia, 1937. a. omast aga 140,0 g. Sordid Jõgeval (tab. 7) on aga kaalult andnud saia välja kõik enam kui eelmiste aastate keskmiselt.

Tab. 7. Suvinisusortide küpsetusandmeid Jõgeval.

Baking Analysis of Assorted Summer Wheat in Jõgeva.

	Diamant	Kitšener	Janetzki varane
Pätsi kerkimisaeg min. — <i>Rising of Loaf in min.</i>			
8 e. a. keskm.	74,0	90,0	84,0
1937. a.	69,0	104,0	88,0
Pätsikaal g — <i>Weight of Loaf in gr.</i>			
8 e. a. keskm.	140,9	142,3	140,2
1937. a.	143,0	145,0	143,5
Pätsimaht sm ² — <i>Size of Loaf in cm².</i>			
8 e. a. keskm.	356,0	323,0	350,0
1937. a.	456,0	372,0	445,0
Pätsikooruke (5—hea) — <i>Crust of Loaf.</i>			
8 e. a. keskm.	4,1	3,1	3,9
1937. a.	5,0	4,5	5,0
Pätsi sisuehitus — <i>Construction of Crumb.</i>			
8 e. a. keskm.	3,6	3,5	3,6
1937. a.	3,0	3,5	3,0
Pätsi sisuvärvus — <i>Colour of Crumb.</i>			
8 e. a. keskm.	4,0	3,0	3,6
1937. a.	2,5	4,0	3,0

Mahu poolest oli saiaväljaand 1937. a. nisul märksa parem kui varem. Kuna 8 a. keskmiselt oli põllumeeste proovidel saiaväljaand mahult 353 sm², oli see 1937. a. nisul 446 sm². Ligi 100 sm² saia andis viimase aasta nisu 100 g jahust enam kui e. a. keskmiselt. Täheandab, päts oli märksa suurem, kerkis palju paremini kui eelm. aastal.

Sortidel on Jõgeva proovide andmeil proovipätsid ka märksa suuremad eelmiste aastate omist. Suurema proovipätsi andis diamant — 456 sm², väiksema aga kitšener — 372 sm², nagu varemgi. Diamant Kehras ja Luunjas on andnud ka märksa suuremat pätsi kui varem.

1937. a. suvinisu kerkis eriti hästi — mahult hea saiaväljaanniga.

Proovipätsi koorukese siledust ja värvust hinnati, nagu varemgi, 5-pallise

kava järgi, kus 5 oli kõige parem. Nagu näha tabelis toodud hindamisnumbreist, on 1937. a. suvinisust valmistatud saial õige ilus kooruke, ta on hinnatud põllumeeste proovidel keskmiselt nr. 4,9, eelmiste aastate omi aga keskm. nr. 3,9.

Sortidest parema koorukesega on Jõgeva proovide järgi diamant ja janetzki varane (5), halvemaga kitšener (4,5), nagu varemgi.

Kehra ja Luunja diamandil sai kooruke ka parema hindamisnumbri kui 3 eelm. a. keskmine.

Sisuehituse poolest olid põllumeeste proovide pätsid paremad kui varem. Jõgeva proovidest osa ja diamant Luunjast aga halvemad, diamant Kehrast aga märksa parem.

Sisuvärvuselt olid proovipätsid peale diamandi Jõgevalt üldiselt head, enamikus paremad eelmiste aastate keskmisest.

Tab. 8. Suvininu küpsetusandmeid Kehras ja Luunjas.

Baking Analysis of Summer Wheat in Kehra and Luunja.

	Diamant Kehras	Diamant Luunjas
Kerkimisaeg min. — <i>Rising time of Loaf in min.</i>		
8 e. a. keskm.	59,2	60,7
1937. a.	80,0	60,0
Pätsikaal g — <i>Weight of Loaf in gr.</i>		
8 e. a. keskm.	140,8	139,0
1937. a.	143,0	138,0
Pätsimaht (5—hea) — <i>Size of Loaf.</i>		
8 e. a. keskm.	370,0	388,0
1937. a.	419,0	485,0
Pätsikooruke — <i>Crust of Loaf.</i>		
8 e. a. keskm.	4,5	4,4
1937. a.	5,0	4,5
Pätsi sisuehitus — <i>Construction of Crumb.</i>		
8 e. a. keskm.	3,8	4,0
1937. a.	5,0	2,5
Sisuvärvus — <i>Colour of Crumb.</i>		
8 e. a. keskm.	3,2	3,7
1937. a.	4,5	3,5

Kokkuvõttes hinnati 1937. a. suvinisu proovide järgi: väikese idanenud terade sisaldusega, kergema 1000-tera- ja mahukaaluga kui eelm. aastate keskmiselt, klaasine, suure teraliimi ja üldproteiini sisaldusega ning heade küpsetusomadustega.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

VÄLISKAUBANDUS APRILLIS 1938. A. — FOREIGN TRADE IN APRIL, 1938.

Väliskaubanduse intensiivsus näitab k. a. jõudsat suurenemist. Apr. väliskaubanduskäive suures küll võrreldes märtsiga vaid 0,3% ja seegi ainult väljaveo arvel, kuna sissevedu vähenes. Võrreldes m. a. apr. vähenes väliskaubanduskäive koguni 3,2%, kusjuures vähenemine sisse- kui ka väljaveo-poolel oli võrdne. Ent arvestades, et k. a. langesid kevadpühad, mil kaubanduslik tegevus seisab peagu 5 päeva, aprillile, kuna m. a. olid nad märtsis, võime siiski k. a. aprilli väliskaubandust pidada elavamaks kui m. a. samal kuul.

Eriti elavaks on kujunenud kaupade sissevedu, kuna väljavedu, vaatamata järjekindlale tõusule, ei ole jõudnud veel sisseveo tasemini, mis on tingitud tähtsamate väljaveetavate kaupade, nagu põllumajandussaadused ja metsamaterjal, hooajalisest iseloomust, mis ei võimalda nende suuremat väljavedu aasta algul, vaid milliste väljaveohooaeg algab alles aasta teisel veerandil ja tõuseb maksimumi alles kolmandal veerandil.

Apr. ulatus sissevedu 10 646 tuh. kr. ja väljavedu 7 666 tuh. kr., seega on sisseveos ülekaal 2 980 tuh. kr.

Väljavedu. — Exports.

Võttes võrdluseks k. a. ja m. a. apr. väljaveo kaubarühmade järgi näeme järgmisi muudatusi. Elusloomade väljavedu suurenes 397 tuh. kr. ehk 91,3%, toit-, maitseainete ja jookide — 746 tuh. kr. ehk 35,0%, toor- ja poolvalmisainete väljavedu vähenes 706 tuh. kr. ehk 22,8% ja valmisraadusil suurenes koguselt 86 tn. ehk 2,5% ning vähenes väärtuselt 695 tuh. kr. ehk 30,7%. Väärtuse vähenemist vaatamata koguse suurenemisele põhjustas k. a. apr. raske kuid odava kauba, s. o. telliskivide väljavedu, milliseid m. a. samal kuul väljaveos ei esinenud. Telliskive veeti välja 806 tn. ja saadi müügil 7 tuh. kr.

Elusloomadest veeti välisurgudele k. a. apr. sigu 8 571 tk. 765 tuh. kr. (m. a. 3 873 tk. 322 tuh. kr.) väärtuses ja hobuseid

— 107 tk. 65 tuh. kr. (m. a. 225 tk. 113 tuh. kr.) väärtuses.

Toit-, maitseainete ja jookide rühma olulisemate ainete väljavedu suurenes k. a. apr. võrreldes m. a. sama kuuga tunduvalt peale kartuli, mille väljavedu vähenes. Kartuleid veeti välja k. a. apr. 482 tn. 21 tuh. kr. väärtuses m. a. 2 763 tn. 156 tuh. kr. vastu. Võid müüdi välismaale 431 tuh. kr. (35,8%) enam kui mullu, mune — 62 tuh. kr. (101,6%) enam, liha ja lihakaupa — 31 tuh. kr. (6,6%) enam. Peale nende veeti välja k. a. apr. 1290 tn. 206 tuh. kr. väärtuses rukist, millise väljavedu m. a. samal kuul ei olnud, piiritust — 306 tn. 121 tuh. kr. (m. a. 88 tn. 27 tuh. kr.) väärtuses ja rööska piima — 731 tn. 94 tuh. kr. (m. a. 205 tn. 27 tuh. kr.) väärtuses.

Väliskaubanduskäive aprillis 1937—38.

Turnover of April Foreign Trade, 1937—38.

	Aprill		I. I—30. IV		I. I—30. IV 1937 = 100
	1938	1937	1938	1937	
	1000 kr. — In 1000 Kr.				
Väljavedu — Exports . . .	7 666	7 022	27 818	24 488	113,7
Sissevedu — Imports . . .	10 646	10 905	36 032	32 726	110,1
Käive — Turnover . . .	18 312	18 917	63 846	57 194	111,6
Väljavedu ±					
Exports ±	-2980	-3078	-8 219	-8 258	
	1000 tn. — In 1000 tns.				
Väljavedu — Exports . . .	24	31	02	85	108,2
Sissevedu — Imports . . .	38	44	128	127	100,8
Käive — Turnover . . .	62	75	220	212	103,8

Toor- ja poolvalmisainete väljaveo tagasiminekut põhjustas suur enamus selle rühma olulisemast aineist. Nii vähenes toornahkade väljavedu k. a. apr. võrreldes m. a.-ga 171 tuh. kr. ehk 57,6%, metsamaterjali — 258 tuh. kr. ehk 57,2%, lina ja takkude — 266 tuh. kr. ehk 37,3%, kunstsarve — 33 tuh. kr. ehk 25,6% ja põlevkiviõli — 20 tuh. kr. ehk 6,9%. Ka tseluloosi väljavedu vähenes koguselt 665 tn. ehk 9,1%, kuid väärtuselt suurenes hindade tõusu tõttu 132 tuh. kr. ehk 14,8%.

Valmisraadusist näitasid k. a. apr. võrreldes m. a.-ga kõige enam tagasiminekut tekstiilitööstussaadused, nagu: puuvillalõng ja

Sisse- ja väljaveo tähtsamad ained. — Principal Commodities of Foreign Trade.

	Aprill — April				1./1—30./IV			
	ton.		1000 kr.		ton.		1000 kr.	
	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937
VALJAVEDU — EXPORTS.								
	Üldse: — Total:							
I. Elusloomad (arv) — <i>Animals, living (number)</i>	8 720	4 098	832	435	26 756	4 110	2 626	442
II. Toit- ja maitseained, joogid — <i>Food Products, Stim. Bever.</i>	4 666	4 644	2 875	2 129	14 770	14 034	9 036	7 189
Sellest: — <i>thereof:</i>								
Teravili — <i>Corn</i>	1 290	—	206	—	1 230	1 031	206	257
Kartul — <i>Potatoes</i>	482	2 763	21	156	5 173	6 853	345	422
Või — <i>Butter</i>	924	820	1 695	1 204	3 183	2 829	5 441	4 149
Munad — <i>Eggs</i> 1000 tk.	2 630	1 232	123	61	3 462	1 282	164	61
	156	80			205	80		
Liha ja lihakaup — <i>Meat and Meat Products</i> ton.	381	374	504	473	1 313	1 324	1 708	1 517
III. Toor- ja poolv.-ain. — <i>Raw a. Semi-Manufact. Materials</i>	16 213	22 990	2 358	3 092	64 970	59 547	9 710	9 942
Sellest: — <i>thereof:</i>								
Toornahad — <i>Hides undressed</i>	77	141	126	297	265	294	484	580
Metsamaterjal — <i>Timber Materials</i>	2 111	4 641	103	461	11 149	12 623	976	1 025
Tselluloos — <i>Cellulose</i>	6 618	7 283	1 024	892	22 512	19 961	3 520	2 413
Lina ja -lakud — <i>Flax and Tow</i>	434	652	447	713	2 166	3 336	2 195	2 702
Bensiin — <i>Benzine</i>	278	224	45	49	1 577	885	330	191
Põlevkiviõli — <i>Shale-Oil</i>	3 257	3 715	269	239	12 433	6 592	995	467
Kunstsarv — <i>Artificial Horn</i>	43	57	96	129	152	243	343	557
IV. Valmisraadused — <i>Manufactured Articles</i>	3 606	3 511	1 571	2 266	12 498	11 766	6 441	6 893
Sellest: — <i>thereof:</i>								
Vineer ja -toolipõhjad — <i>Plywood and Chair-backs</i>	1 075	1 668	285	384	4 980	5 590	1 306	1 277
Ajalähe- ja trükipaber — <i>News-a. other Printing Paper</i>	608	608	187	94	1 798	2 321	413	438
Puuv. lõng ja -niit — <i>Cotton Yarn and Thread</i>	107	150	294	408	493	592	1 326	1 432
Puuv. riie — <i>Cotton Piece Goods</i>	91	107	222	321	335	310	984	1 026
Linane riie jäme — <i>Linen, coarse</i>	18	51	38	105	106	189	221	285
Džautriie ja -kotid — <i>Jute Cloth and Sacks</i>	150	124	89	69	489	456	279	251
Tsement — <i>Cement</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
Tahvelklaas — <i>Sheet Glass</i>	239	158	35	26	932	423	127	72
V. Kallismetallid ja -kivid — <i>Precious Metals and Stones</i>	—	—	—	—	—	0	—	2
SISSEVEDU — IMPORTS.								
	Üldse: — Total:							
I. Elusloomad (arv) — <i>Animals, living (number)</i>	65	44	6	8	82	138	9	51
II. Toit- ja maitseained, joogid — <i>Food Products, Stim. Bever.</i>	9 639	10 868	1 364	1 720	26 785	36 564	4 180	5 365
Sellest: — <i>thereof:</i>								
Hoeringad — <i>Herrings</i>	283	240	49	49	1 645	972	340	186
Sool — <i>Salt</i>	1 921	338	42	7	3 520	1 209	79	25
Suhkur — <i>Sugar</i>	2 876	1 750	469	197	8 297	7 393	1 303	819
III. Toor- ja poolv.-ain. — <i>Raw a. Semi-Manufact. Materials</i>	20 445	24 810	2 414	2 809	77 790	63 518	9 456	8 737
Sellest: — <i>thereof:</i>								
Toortubak — <i>Tobacco unmanufact.</i>	68	78	131	122	244	231	448	364
Toornahad — <i>Hides undressed</i>	98	113	124	145	518	479	835	632
Džaut — <i>Jute</i>	137	133	41	28	751	863	242	249
Puuvill — <i>Cotton</i>	499	599	529	813	1 880	2 054	2 020	2 731
Vill — <i>Wool</i>	19	11	57	53	87	61	286	266
Kivisüsi ja koks — <i>Coal and Coke</i>	4 545	6 223	82	119	20 995	23 790	423	391
Petrooleum — <i>Petroleum</i>	652	706	68	44	5 034	4 393	457	279
Bensiin — <i>Benzine</i>	413	436	48	44	1 304	1 833	149	187
Väetised — <i>Fertilisers</i>	11 237	12 491	715	706	35 274	20 206	2 323	1 228
Vävel puhastamata — <i>Sulphur unpurified</i>	—	—	—	—	—	—	—	—
IV. Valmisraadused — <i>Manufactured Articles</i>	8 133	8 045	6 841	6 446	23 912	25 207	23 290	18 599
Sellest: — <i>thereof:</i>								
Puuv. riie — <i>Cotton Piece Goods</i>	20	21	234	287	46	58	490	568
Villane lõng ja niit — <i>Woollen Yarn and Thread</i>	24	22	179	137	89	111	742	921
Kunstiõidõng ja -niit — <i>Rayon Yarn and Thread</i>	19	27	90	131	83	99	414	461
Raud ja teras — <i>Iron and Steel</i>	3 023	3 897	698	809	7 250	12 491	1 887	2 187
Kummi ja k. kaup — <i>Rubber and Rubber Goods</i>	62	52	179	154	220	159	629	485
V. Kallismetallid ja -kivid — <i>Precious Metals and Stones</i>	0	0	21	12	1	1	97	64

-niit 114 tuh. kr. (27,9%), puuvillariie — 99 tuh. kr. (30,8%), jäme linane riie — 67 tuh. kr. (63,8%). Suurenes vaid džuturiide ja -kottide väljavedu 69 tuh. kr-lt 89 tuh. kr-le (29,0%). Vineer ja -toolipõhjad vähenesid 99 tuh. kr. ehk 25,8%. Suurenes paberi- ja tallanaha väljavedu. Pakkimispaberit müüdi 30 tuh. kr. (111,1%) ja ajalehe ning trükipaberit — 43 tuh. kr. (45,7%) enam kui m. a. apr. Tallanaha väljavedu suurenes 77 tuh. kr-lt 84 tuh. kr-le (9,1%).

Sissevedu. — Imports.

Sisseveos toit-, maitseainete ja jookide rühm vähenes võrreldes e. a. apr. 356 tuh. kr. ehk 20,7%, toor- ja poolvalmisainete rühm — 395 tuh. kr. ehk 14,1%. Valmis- ja saaduste rühm suurenes 395 tuh. kr. ehk 6,1%.

Toit-, maitseainete ja jookide rühma sisseveo tagasiminekut on mõjustanud tunduvalt teravilja sisseveo vähenemine. Teravilja osteti k. a. apr. 3 403 tn. 441 tuh. kr. väärtuses m. a. 5 660 tn. 918 tuh. kr. vastu, seega vähenemine 52,0%. Teiste selle rühma ainete sissevedu võrreldes m. a. apr. on muutunud vähe. Ainult suhkru sissevedu on tõusnud peagu kahekordseks ja sool on suurenenud 35 tuh. kr.

Toor- ja poolvalmisainete rühmas võrreldes m. a. apr. vähenes kõige enam puuvilla sissevedu, mida osteti k. a. apr. 499 tn. 529 tuh. kr. (m. a. 599 tn. 813 tuh. kr.) väärtuses. Siin on tunda puuvillahinna languse tõttu väärtuses suuremat tagasiminekut kui kaalus. Raua ja terase sissevedu vähenes 111 tuh. kr. ehk 13,7%, toornahad — 14,5%, kivisüsi ja koks — 31,1%. Teiste kaupade sisseveo muutused on väiksemad.

Valmis- ja saaduste rühmas näitasid tõusu võrreldes m. a. apr. järgmised allrühmad: põllumajandusmasinad 189 tuh. kr. ehk 37,6%, jõu- ja töömasinad — 42 tuh. kr. ehk 7,1%, igasugu metallkaup — 41 tuh. kr. ehk 7,1%, elektrimasinad, igasugu instrumentid ja aparaadid — 103 tuh. kr. ehk 16,0% ja transportvahendeid — 324 tuh. kr. ehk 29,5%. Viimaseist toodi autosid sisse k. a. apr. 129 tk. 343 tuh. kr. (m. a. 89 tk. 236 tuh. kr.), šassiisid 94 tk. 389 tuh. kr. (m. a. 110 tk. 405 tuh. kr.) väärtuses ja jalgrattaid — 6592

tk. 453 tuh. kr. (m. a. 4885 tk. 310 tuh. kr.) väärtuses. Keraamika- ja muud mineraalkaubad suurenesid 66 tuh. kr. ehk 42,3%. Vähenemist näitasid: puutööstussaadused (68,9%), nahka kaup (20,6%), metallid (15,8%), paberitööstussaadused (15,4%) ja tekstiiltööstussaadused (14,9%).

Kaubarühmade osatähtsus väärtuselt

1. I — 30. IV 1937—38 (%)

Percentages of Separate Groups of Merchandise According to Value 1. I — 30. IV 1937—38.

	Väljavedu Exports		Sissevedu Imports	
	1938	1937	1938	1937
I Elusloomad — Animals, Living	9,4	1,8	0,0	0,2
II Toit- ja maitseained, joogid — Food Products, Stim. and Bever.	32,5	29,4	11,6	16,4
III Toor- ja poolvalmisained — Raw and Semi-Manufactured Materials	34,9	40,6	26,2	26,7
IV Valmis- ja saadused — Manufactured Articles	23,2	23,2	61,9	56,5
V Kallismetallid ja -kivid — Precious Metals and Stones	0,0	0,0	0,3	0,2
Kokku — Total	100	100	100	100

Aasta esimese 4 kuu väliskaubanduskäive osutas tõusu võrreldes m. a. apr. 6651 tuh. kr. ehk 11,6%. Sissevedu ületas m. a. sama aja 3306 tuh. kr. (10,1%) ja väljavedu — m. a. 3345 tuh. kr. (13,7%). Sealjuures oli sissevedu väljaveost 8219 tuh. kr. suurem, (m. a. oli vahe 8258 tuh. kr.).

Väljaveetud kaupadest suurenes elusloomade väljavedu 2184 tuh. kr., s. o. kuuekordseks, või — 1292 tuh. kr. (31,1%), tselluloos — 1107 tuh. kr. (45,9%), põlevkiviõli — 528 tuh. kr. (113,1%) ja bensiin — 139 tuh. kr. (72,8%). Vähenes lina ja takkude väljavedu 1507 tuh. kr. (40,7%) ja kunstsarve — 214 tuh. kr. (38,4%).

Sisseveetud kaupadest suurenes kõige enam põllumajandusvarustise sissevedu, s. o. 1720 tuh. kr. (74,5%), transportvahendite — 828 tuh. kr. (38,2%), jõu- ja töömasinate — 759 tuh. kr. (44,0%), igasugu metallkauba — 918 tuh. kr. (52,4%), elektrimasinate, igasugu aparaatide ja riistade — 377 tuh. kr. (17,3%), suhkur — 484 tuh. kr. (59,1%) ja keemiatööstussaaduste — 345 tuh. kr. (14,0%). Vähenes teravilja sissevedu 1467 tuh. kr. (54,4%), tekstiiltoorainete — 841 tuh. kr. (23,1%) ja metallide — 256 tuh. kr. (10,4%).

LÜHIUUDISEID. — SUNDRY INFORMATION.

Majandusministeeriumi Tööstusosakond andis loa:

■ E. Are'le, Tallinnas, Reimanni 11, töötada temale kuulavas ja ümberkorraldatavas jalgrattatööstuses, Tallinnas, V. Viru 13. — 1. XI 38. Ettevõttes leiab tööd 10 töölist. Jõuandjaks 3 elektrimootorit koguvõimega 3,75 HJ. Valmistatakse ja parandatakse jalgrattaid.

■ „Kunda-Jahu-Saeveski ja Kohvitööstus“ omanikule R. Taarde'le, Kunda-Malla v., Virumaal, Kunda jõe ääres asuva ja h-u-s a e e s k i ning kohvitööstuse ümberkorraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 7 töölist. Jõuallikaiks 3 vesiturbiini 40/50 HJ, 20 HJ ja 2 HJ. Jahvatatakse iga liiki teravilja ja valmistatakse mitmesuguseid teraviljasaadusi, viljakohvi ning igasugu ehitusmaterjali. Veskis on 2 valtstooli.

■ F. Peterson'ile, Raasiku v., Harjumaal asuva ümberkorraldatava ja h u v e s k i ja villatööstuse sisseseadmiseks ning seal töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd 20 töölist. Jõuandjaks 4 elektrimootorit koguvõimega 120 HJ. Jahvatatakse iga liiki teravilja, valmistatakse mitmesuguseid teraviljasaadusi ning kraasitakse ja kedratakse villa. Veskis on 1 valtstool.

■ H. Tiesenhausen'ile, Ohukotsu asunduses Varbola v., Harjumaal töötada samas asavas ümberkorraldatavas ja h u - ja s a e v e s k i s kuni 1. IX 38. Ettevõttes leiab tööd 7

töölist. Jõuallikaks lokomobiil 8 HJ. Jahvatatakse iga liiki teravilja ja valmistatakse mitmesugust ehitusmaterjali.

■ H. Illisson'ile, Tartus, Aia 2, samas asuva ja ümberkorraldatava m ö ö b l i t ö ö s t u s e sisseseadmiseks ning selles töötamiseks. Tööstuses leiab tööd 6 töölist. Jõuandjaks 1 elektrimootor 3,5 HJ. Valmistatakse m ö ö b l e i d ja ä r i d e ning teisi seadiseid.

■ J. Künnapuule, Tartus, Puiestee 49-b üleviidud ja ümberkorraldatud ning kinnitatud plaani kohaselt sisseseatud s a v i t ö ö s t u s e s töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd kuni 20 töölist. Jõuandjaks 2 elektrimootorit koguvõimega 9,5 HJ. Valmistatakse klauur- ja klauurimata valgeid ning värvilisi ahjupotte.

■ T. Varik'ule, Tallinnas, Võrgu 5 üleviidud ja kinnitatud plaani kohaselt sisseseatud konservitööstuses töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd 4 töölist. Jõuandjaks 1 elektrimootor 2 HJ. Valmistatakse igasugu kalakonserve.

■ A-s. „Kemaks'ile“, Tartus, Näituse 27, asuva ja ümberkorraldatava keemiatööstuse kinnitatud plaanide kohaselt sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 15 töölist. Jõuallikaiks 1 aurumasin 10 HJ ja 2 elektrimootorit koguvõimega 7 HJ. Valmistatakse kampooli, tärpentiini, salpeetrit, ammoniaaki, marja- ja puuviljaessentse ning mitmesuguseid teisi keemiatööstussaadusi.

LAEVANDUS

PRAHITURG. — FREIGHT MARKET.

Laevade prahiturg mais ei ole senini toonud paranemist. Kõigil turgudel on tegevus endiselt vaikne ning prahtide tase madal. Teatavat elavnemist tonnažinõudmises võis märgata mai teisel nädalal P.-Ameerika viljaveol, kus prahiti rida laevu miinimumhindadega. Kuid seevastu oli L.-Ameerika viljavedu täiesti soigus, kuna vihmade tõttu on hilinenud Argentiina uuslõikus, mis on pealegi võrdlemisi vilets. Seetõttu ootas Argentiinas endiselt palju laevu laadungi jä-

rele. Teistel viljaveoturgudel — Austraaliast ja Mustast merest — oli tegevus vaikne. Teatavat elavnemist näitas Kuuba suhkruveu, kuna Inglise valitsus olevat ostnud tagavaraks 100 000 tn suhkrut. Samuti võis märgata väikest elavnemist riisivedudel. Üldiselt oli aga seisund säärane, et reguleerimata turgudel veohinnad promptvedudelt ei võimaldanud ülejääke, mistõttu palju tonnaži oli seisus ja pandi veelgi seisus. Üksikute turgude kohta võib märkida järgmist:

Viljavedudel oli vahelduv nõudmine tonnaaži järele P.-Ameerikast ja Kanaadast. Maksti miinimumhindu ja üksikui juhitudel pisut üle. St. Lawrence — Inglisse Antverpeni 2/9 per qr., gulf-sadamaist samasse 2/9—2/10 per qr. L.-Ameerikast oli mõni üksik juhuslik laadung miinimumhindadega, s. o. S. Lorenzo — Inglisse pp. 25/—. Austraallast oli üksikuid vedusid miinimumhindadega. Mustast merest viljavedu ei olnud.

Suhkruveol nõudmine elavnes ajutiselt ning hinnad kõvenesid Kuubast Inglisse: 4 Kuuba sadamast /London 17/— 17/3.

Riisiveol oli nõudmine võrdlemisi elav, kuid hinnad endised: Saigon — Bordeaux 28/6—29/—, Burma—Holland 27/6.

Vähemere—Mustamere vedudel oli tegevus vaikne ning hinnad endiselt madalad. Maksti maakidest: 6000 tn. Algires/Warkington 7/9; Bona—Rotterdam 6/—6/6; 4500 tn. Bizerta—Middlesborough 7/6. Mustast merest oli vaid mõnesid süteveotehinguid: 7000 tn. Mariupol—Montreal 11/6.

Süteveol oli tegevus endiselt vaikne kõigil turgudel. Tekkis vaid elavam nõudmine L.-Ameerika vedudeks, kuhu tonnaaži tagasiprahtide puudusel on raske saada, mistõttu süteveohind sinna tõusis Cardiffi rajoonist 15/—15/6 per. tn. Teisil süteveoturgudel maksti järgmisi hindu:

Cardiffi rajoon	— Aleksandria	6/6
"	— Lääne-Vahemeri	6/6—7/—
"	— Lääne-Itaalia	6/—6/3
"	— Lissabon (2500 tn.)	6/4½
"	— Marseilles	6/9
"	— Bordeaux	4/1½
Newcastle	— Königsberg	1200 tn. 6/—
"	— Klaipeda	2000 tn. 5/—
"	— Varberg	1800 tn. 4/9
"	— Hamburg	3/9
"	— Taani sadamad	4/—4/3
"	— Vasa,	1500 tn. 5/—

Metsaveoturg oli ikka veel soigus, kuna metsamaterjalide müük on olnud seni erakordselt vaikne. Pealeselle mõjub kaasa ka turgude reservimine omale tonnaažile. Näit., Saksa teeb metsaostmisel tingimuseks, et ostetaks fob. ning vedu antaks saksa laevadele, mistõttu viimased on vedudega kindlustatud. Ka mõned teised riigid tarvitavad sama meetodit. Vabaturul on pakkumisel vaid üksikuid vedusid, milliseid veoandjad püüavad paigutada alla miinimumi. Kuid laevaomanikkude front peab kinni miinimumist, mis kehtib vedudel 1. maist, eelistades pigem laevu hoida seisus. Teadaolevad üksikud prahtimised on toimunud miinimumhindadega ning hilisemaile vedudele — pisut üle. Ainult üksikud „outsiders” on võtnud vedu alla miinimumi, kuid see ei või mõjustada turgu. Metsaveosesoon avanes tänavu hiljem, ning kuna on oodata vedude kuhjumist, võib oodata ka hindade tõusu hilisemaile vedudele. Teisalt võib aga vedude kuhjumise puhul tekkida pikki ootamisaegu sadamais.

Ajalepingu-prahtimisi on olnud vähe. Hinnad on endiselt madalad. On vaid sõlmitud mõnesid laevu Balti/Valgemere vedudeks miinimumhindadega ning suuremaid laevu — üksikreisideks või Kaug-Itta.

Prahi-indeks aprillis „Lloyds List'i” andmel näitas veelgi langust võrreldes eelmise kuuga (1923 = 100):

Euroopa	84,2	—0,8
P.-Ameerika	97,4	+1,4
L.-Ameerika	101,3	+1,3
I.-India, Aafrika	94,8	—5,7
V.-Ook., Austraalia	80,1	+2,2
Üldindeks	92,8	—0,4

M. a. samal kuul oli indeks 19% kõrgem.

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÖITURG. — BUTTER MARKET.

Võihinna paranemine jätkus ka m. n. Nii noteeriti meie võihinnaks Manchesteris 128—130 š cwt e. n. 126—128 š cwt vastu. Taani

võihinnaks noteeriti Londonis 132 š cwt, s. o. 2 š cwt-lt kõrgemalt kui e. n. Vastavalt seisundi paranemisele välisturul noteeriti meie

eksportvõihinnaks 178 s. kg franko saatejaam ja seda või eest, mis tuli sisse 9.—15. V. Noteeritud hind on 4 s. kg-lt kõrgem kui eelmisel hinnanoteeringul. Turutendents kindel.

Võiturseisundi kujunemisele on mõjunud soodustavalt ookeanitaguste maade või väljaveo vähenemine kui ka võitoodangu langus Inglises.

Või sissetulek Austraalia väljaveo kontrolljaamadesse oli apr. 14% suurem kui m. a. samal ajal. Seevastu ületab aga võitoodang võitootmishooaja esimese 44 nädala jooksul siiski 15% e. a. sama aja. Apr. vähenes võieksport Austraaliast 22%, kuid on senise tootmishooaja, s. o. alates m. a. aug., 20% suurem kui e. a. samal ajal. Või väljavedu Taa-nist oli apr. 9% suurem kui m. a. samal kuul. K. a. esimesel kolmandikul on aga eksportitud võikogus siiski pisut väiksem m. a. samast ajast.

PÖLLUMAJANDUSLIK VÄLJAVEDU.
EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS

	Nädalas		1938. a.	1937. a.	1936. a.
	9./V 15./V 1938	2./V 8./V 1938	1./I kuni 15./V	1./I kuni 16./V	1./I. kuni 17./V
VÕI (tonni) Butter (tons)	260,1	—	3442,9	3004,1	2340,2
Sellest:					
Saksa . . .	91,6	—	1003,7	1301,0	1123,5
Inglise . . .	168,5	—	2333,2	1587,7	1124,0
MUNAD (tuh. tk.) — Eggs (1000)	1684	—	5146	2255	3537
Sellest:					
Inglise . . .	612	—	2742	704	1548
Saksa . . .	923	—	1648	1551	469
PEEKON (tonni) — Bacon (tons)	43,7	—	760,8	766,5	892,3
LINA (tonni) Flax (tons)	46,6	31,0	2243,8	3886,1	4716,1
Sellest:					
Inglise . . .	—	10,2	1169,7	1474,7	2373,0
Belgiasse . . .	—	—	0,5	181,4	231,8
Soome . . .	26,3	20,8	219,2	177,5	356,6
Saksa . . .	—	—	4,9	1325,3	327,6
Prantsusse . . .	—	—	342,2	522,1	1324,4

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

Peekoniturul leidis aset nõrgenemine. Eest-i peekoni kõrgema sordi noteering Londonis langes 2 nädala jooksul 3 š tsn. Kuid siiski ületab praegune peekoninoteering Inglises 6 š võrra m. a. taseme samal ajal. Turuseisun-di nõrgenemine oli tingitud inglise ja iiri peekoni suurenenu-d pakkumisest. Kuid on lootusi, et lähenevad suvistepühad suudavad peekoniturgu taas elustada.

Meie peekonsigade ja elussigade noteeringud püsivad muutuseta alates k. a. algusest, kuna kõiki turukonjunktuiuri võnkumisi on püütud vältida reserveide arvestamise näol, kusjuures mõni nädal noteeritakse alla ja mõni nädal üle kalkulatatsioonihinna. Viimaste

kuude jooksul on järjekindlalt noteeritud kõr-gemat hinda, kui võimaldaks kalkulatsooni-hind. Kuid arvestades stabiilsete hindade tähtsust on püütud sellest pidada kinni, et vältida ebakindlust seakasvatatajate hulgas.

K. n. maksavad eksporttapamajad peekon-sigade eest endiselt järgmisi hindu:

Tapakaalud	I sort	II sort	III sort	IV sort
60, —72 kg.	87	82	Siseturuhinnad	
55,5—59 "	82	78	"	"
72,5—75 "	82	78	"	"
75,5—80 "	78	74	"	"

ja elussigade eest:

90—120 kg. raskused	60 s. eluskaalu-kg.
120—160 " " "	65 " " "
üle 160 " " "	60 " " "

TAPALOOMADE JA LIHATURG. — CATTLE AND MEAT MARKET.

M. n. oli liha- ja loomaturg üldiselt püsi-va tendentsiga. Veiste pakkumine keskmine. Nõudmine keskmine. Veiseliha maksus suur-müügil:

Suured pullid: rammusad 52—54 s. ja keskmised 50—52 s. kg. Samas rammusu-ses pullide eluskaaluhind 32—34 s. kg.

Väiksemad pullid: rammusad 50—52 s.,

keskmised 49—51 s. ja lahjad 46—48 s. kg. Eluskaaluhinnad väiksemal pullel 30 s. pii-res kg.

Lehma- ja härjaliha: nuumatuil 55—60 s., rammusail 50—54 s., keskmisil 45—48 s. ja lahjadel 40—45 s. kg. Lehmade eluskaalu-hinnad 22—24—30—34 s. kg.

Mullikalaha: nuumatuil 55—60 s., rammu-

sail 52—54 s., keskmisil 48—50 s. ja lahjadel 40—45 s. kg. Eluskaalu järgi maksusid mullikad sõltuvalt rammususest 22—30—31—35 s. kg.

Turustades veiseid lihakaalu järele, kus nahk ja pudemed jäävad ostjale, tuleb eeltoodud lihakilole hinnale arvata naha ja pudemete arvel juurde keskmiselt 12 s.

Vasikate pakkumine kaldub juba tunduvalt vähenemisele, kuid tagasihoidliku nõudmise tõttu püsivad hinnad samal tasemel. Nii maksusid nädala keskmiselt tapetud vasikad ühes nahaga: nuumatud 55—65 s., rammusad 50—55, keskmised 45—50 ja lahjad 40—45 s. kg. Vasikate eluskaaluhinnad 24—28—30—42 s. kg.

TOORNAHKADE TURG. — RAWHIDE MARKET.

Veisenaahkade hinnad püsivad endised ja maksuvad I sort 70 s., II sort 63 s. kg.

Vasikanahad maksuvad kr. 3.25 tk. ja rasked vasikanahad, alates 3,5 kg — kr. 1.05 kg.

Lammaste pakkumine tapetud siseturu-kaubana väike, kuid napilt keskmine on ka nõudmine. Lambaid nõutakse eksportlihaks ainult eluskaubana.

Tapetud lambad ilma naha ja pudemeteta maksusid: rammusad 55—70 s., keskmised 50—55 s. ja lahjad 40—45 s. kg.

Eksportlambaliha-noteering püsib ühtlane juba kauemat aega, s. o. liha headuse järgi 100—105 s. kg. Eluskaaluga franko saatejaam 44—47 s. kg.

Sigade pakkumine keskmine. Nõudmine keskmine. Tendents püsib. Tapetud sead maksusid: noored ja peekonkaalulised 72—73 s., lihasead 70—72 s., rasvasead 68—70 s. ja vanad emised 63—66 s. kg. Eluskaaluhinnad 60 s. piires kg.

Lambanaahkade hinnad püsivad ja maksuvad kr. 3.75—2.50 tn, kusjuures hind sõltub naha suurusest ja villa pikkusest.

Hobusenaahad 20 kg ja üle kr. 12.50 ja alla 20 kg kr. — 8.— tk.

KANAMUNATURG. — EGG MARKET.

Kanamunaturuseisundi kujunemine m. n. toimus edasi paranevas suunas. Inglise kui tähtsamal maailmamunaturul paranesid munahinnad, kuid Saksas võis seevastu märkida väikest tagasiminekut. Vastavalt välisturuhindade liikumisele noteeriti meie eksportmunade hinnaks 67 s. kg. franko kogumispunkt, s. o. 6 s. kõrgemalt kui e. n. Siseturumunade hinnaks noteeriti endiselt 58 s. kg franko kogumispunkt.

Kanamunaturuseisundi kujunemine on viimaseil nädalail toimunud erakorraliselt soodsalt. Kui aasta esimesel veerandil kanamunade hinnad püsisid alla m. a. taset, ületavad nad käesoleval ajal m. a. sama aja hinna. Nii näit., noteeriti m. a. samal nä-

dalal meie eksportmunade hinnaks 50 s. kg, s. o. 17 s. madalamalt. Nimetatud asjaolust nähtub kujukalt, et munaturul on seisund paranenud võrreldes e. a. samaaegse seisundiga.

Munaturuseisundi paranemise põhjustajaks on tänavune jahe kevad, mistõttu munade tootmine ja pakkumine Lääne-Euroopa mais ei saanud areneda jõudsalt. Selle tagajärjel vähenes, näit., Taanist kanamunade väljavedu apr. 16% ja k. a. esimesel kolmandikul — 6% võrreldes e. a. sama ajaga. Ilmade soojenemine elustab aga tootmist, mistõttu pakkumise tagasimineku ulatus hakkab tõenäoliselt vähenema.

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimahinnad püsivad endisel tasemel. Nii noteeriti 16. skp. piimahindadeks Tallinna kohta: I valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 12 s. l. ja müügil

piimatööstustele 11 senti liiter. II valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 10 s. l. ja müügil piimatööstustele 9 senti liiter. Piima järele nõudmine eelmisel nädala-

lal oli keskmine kuni hea. Käesoleval nädalal peaks aga piima järele nõudmine tunduvalt suurenema, kuna ilmad on läinud soojaks. Ühes ilmade soojenemisega ja piimatootmise suure tõusuga on tavaliselt käinud kaasas ka piimahinna tõus. Nii tõusis möödunud aastal piimahind malkuu teisel poolel 1 senti võrra liitrit.

Väiksemad Tallinna piimatalitused maksavad praegu maal kohtadel välja 8 senti piimaliitrit, kuid makstakse ka 7 ja $7\frac{1}{2}$ senti l. Nii maksab üks piimatööstus Rael $7\frac{1}{2}$ senti liitrit, Kiisalt kurdetakse, et seal makstakse välja ainult 7 senti liitrit.

Alates 10. maist teostatakse ka Tartus piimahindade noteerimist. Esimesel noteeringul noteeriti järgmised hinnad: I valiku rööskpiim lahtiselt kauplustele 11—12 s. ja piimatööstustele 11—12 s. Lahtiselt

kauplustest tarvitajatele 13 s. Pudelis müües kauplustele 15 s. ja tarvitajatele kauplustest 16 senti liiter. II valiku rööskpiim lahtiselt kauplustele 9,5 s. ja tööstustele 7—8,5 s. liiter. Kauplustest tarvitajatele 11 s. liiter. Nagu toodust näha, noteeritakse Tartus ka kauplustest tarvitajatele müüdava piima hind. Kaupmeeste vaheltkasu on 1— $1\frac{1}{2}$ senti liitrit.

Väikemüügil maksus piim piimakauplustes möödunud nädalal senti liiter:

	I valik		II valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiselt
Tallinn	18—19	—	14—15	12
Tartu	15—16	12—13	—	10—11
Narva	14	—	—	9
Pärnu	15—16	12	—	11
Rakvere	15	—	—	11
Valga	15	—	—	10—11
Viljandi	15	—	—	11
Kuressaare	—	—	—	9

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

P.-Ameerika tähtsamad teraviljabörsid püüavad praegu likvideerida olevaid tagavaru ja seetõttu esineb nimetatud börsidel nõudmisest suurenev pakkumine, mis Euroopa ostjariikide nagunii tagasihoidliku nõudmise juures mõjub nõrgestavalt hindade kujunemisele. Nii näitasid m. n. teraviljahinnad enamuses turgudel võrreldes nädal tagasi oleva tase-mega nõrgenemist ja olid järgmised (sulgudes m. n. keskmised noteeringud):

Nisu: Chicago 10.77 (10.64), Winnipeg

15.42 (15.53), Hamburg 18.24 (18.45), Liverpool 13.16 (13.34).

Rukis: Chicago 8.41 (8.44), Winnipeg 8.55 (8.47), Hamburg 14.49 (15.05).

Mais: Chicago 8.28 (8.16).

L.-Euroopas hiljutisadanud vihmade tagajärjel on teraviljaoraste seisund paranenud, kuid siiski on põuakahjustused veel küllalt suured. Lääne-, Kesk- ja P.-Euroopas valitsesid vilud ilmad ja kevadine orasteareng oli tunduvalt aeglustatud. P.-Am. Ühendriiges on teraviljaseis üldiselt hea.

LINATURG. — FLAX MARKET.

Uudiseks maailmalinaturul on linamüük Saksa Eestist 850 tn. ja Leedust — 750 tn. Nii on sakslased praegu peagu ainsad ostjad, kuna teisile malle saab paigutada ainult õige väikesi ja juhuslikke partiisid. Prantsuse, kus vääringu alandamise järele näis tekkivat enam elavust, ei ole ka praegu ostja, vaid tuleb toime oma maa tagavaradega.

Kuigi Saksa viimased ostud ei ole kutsunud esle suuremat elavnemist linaturul, muudab see linapakkujate maade positsiooni siiski kindlamaks, sest 1600 tn äraandmiseks praeguste tagasihoidlikkude tagavarade juures ei saa jääda mõjuta.

	11. V 38	4. V 38.
Võru-Petseri R.	£ 69—70	£ 69—70
Pärnu ülepuhastatud R.	£ 68—69	£ 68—69
Pärnu takk I sort	£ 51—52	£ 51—52
Läti-Livoonia R.	£ 70—71	£ 71—72
NSVL-u kasteleo IV gr. I sort	£ 85—86	£ 85—86

Linahinnad siseturul noteeriti 13. V. samale tasemele nagu eelmisel nädalal.

16. V peetud Petseri laadale toodi 20 tn, s. o. 2 vagunit lina, mis müüdi hinnaga keskmiselt kr. 1.04 R-sordi kg-lt.

Kuigi hinnad siseturul ei ole kuigi palju paranenud, võib siiski märgata teatud elavamat nõudmist.

KARTULITURG. — POTATO MARKET.

Mais on kartulite väljavedu muutunud järjest elavamaks. M. n. lõpul ja k. n. algul tõusis kartulite väljavedu 10 000 kv-le. Peale Rootsi ja Inglise saadeti söögikartulit veel Norra. Euroopas valitsesid apr. külmad ilmad, mitmes riigis — kahjustavad öökülmad, mille tagajärjel viibis värsked kartuli turuletumine. Seevastu pikenes hilise söögikartuli tarvitus.

Praegu on meil nõudmisi söögikartulile Rootsist kui ka Norrast. Praegu käib kiire laadimine Virumaal raudteejaamades. Võib loota, et tänavu kevadel saavad põllumehed lahti oma kartulilülejäägest.

Lääne rannas on kartulite laadimine peagu lõppenud. Purjeka omanikel oleks võimalik müüa kartuleid Rootsi, kuid kartulid on rannast lõppenud. Varemil aastail andsid rohkesti kartuleid ekspordiks ka Saare-

ja Hiiumaa, kuid tänavu kevadel ei ole sealt üldse saadud kartuleid väljaveoks.

M. n. lõpul ei olnud Stokholmi sadamas ühtegi meie kartulipurjekat. Siit väljusid nädala lõpul mõned purjekad, millised jõuavad sinna selle nädala keskpaiku. Tallinnast läks laupäeval Stokholmi ca 1 500 kv kartuleid.

Kartulihindade noteerimiskomisjoni koosolekul 16. V s. a. noteeriti Börsikomitees järgmised hinnad:

Söögikartul: Virumaa raudteejaamades ümarikud: kr. 2.60—2.75 kv., piklikud kr. 2.80—3.00 kv. Lääne rannas piklikud kr. 3.10—3.20.

Tööstuskartul: tärklisvabrikuis 11 s tärklise kg, ehk kr. 2.00—2.30 kv. Tendents kindel.

AEDVILJATURG. — VEGETABLE MARKET.

Värsked aedvilja turg suureneb iga päevaga. Uudisena ilmus müügile värsked kartul, mille kg-st nõuti algul 2 kr., 16. V pakuti aga seismajäänud ja veidi närtsinud kaupa 1 kr. kg. Esmakordselt oli müügil ka sparglit, vabas maas kasvatatud, mihus esialgu üsna nõrk, kg-st nõuti 250 s. Puuviljakauplusis Tallinnas on müügil ka esimesi kasvumajas ajatatud aedmaasikad. Pappaluse täiest (8 marja) nõutakse 150 s. Neid aga ostetakse üsna tagasihoidlikult.

Rabarbrit tuleb vaba maa kultuuridest juba rohkesti müügile, mistõttu hind langes nädala jooksul umbes 50 s. kg-lt. Müügil on ka veel viimaseid peakapsaid m. a. saagist hinnaga 50 s. kg. Porgandite hind on tõusnud 3 s. kg-lt, teiste m. a. aedsaaduste hinnad ei ole muutunud. Tallinna turul oli näha ka veel kodumaisi õunu, sort liivimaa sibulõuna. Õunad olid hästi säilinud ja kg-st nõuti 120 s.

Alandatud tolliga välispuuvilja sissetoomisvõimalused lõppesid 15. V. Viinamarju viimaseil päevil enam ei imporditud, mistõttu neid ei ole turul müügil, vaid on saadaval ainult puuviljakauplusis hinnaga 250—500 s. kg. Ka pirnide hind tõusis ca 20 s kg-lt, teiste välispuuviljade — apelsinide, sidrunite, banaanide hinnad ei ole veel tõusnud, kuna

sissetoodud tagavaru müüakse alandatud tolliga. Puuviljakauplusis on müügil ka välismaisi ploome (L.-Aafrikast), kg-hind 5 kr.

Apr. jooksul veeti välja: sibulaid 2530 kg — Soome, peakapsaid 9140 kg — Soome, hapukapsaid 575 kg — Soome, konservkurke 12 000 kg — Soome, sellereid 600 kg — Soome ja porgandeid 1000 kg — Rootsi. Hapukapsa ja sellerite väljavedu oli sel aastal esmakordne.

Tallinna turul maksusid väikemüügil 16. V:

	sent. kg.		sent. kg.
Õunad	00—120	Spinat	100—120
Õunad, välism.	180—200	Salat	80—100
Pirnid, välism.	200—220	Hapuoblikas	50
Banaanid, välism.	170—180	Rabarber	50—75
Tomat	550—700	Värsked kartulid	100—200
Sibulad	50—80	Spargel	250
Tippisibulad	250		sent. kimp
Hapukapsas	18—25	Redis	12—28
Porgandid	18		sent. tükk
Peedid	15	Roheline sibul	4—5
Kaalikad	12	Värsked kurgid	25—60
Kõrvitsad	25	Värsk. kurgid, pikad, kasvumaja	80—100
Rõigas	200—250	Apelsinid	12—25
Jõhvikad	50		

13. V noteeriti aedsaadusle järgmised hinnad:

Sigurid, ekspordikõlblikud, pakkimiskulude-

ta, franko kokkuostupunkt 19 s. kg. Tendents vaiksne.

Konservkurgid, eksportkõlblikud, ca 5 kg plekknõu Kr. 2.80. Tendents kindel.

KALATURG. — FISH MARKET.

M. n. valitsenud tormide tõttu vähenes kalasak, mistõttu kalakauba väljavedu arenes nõrgemalt. Nädala kestel veeti välja kala ja kalakaupu 44300 kg, sellest angerjat 14000 kg, haugi 13500 kg, latikat 8050 kg, koha 6500 kg, teisi värskeid kalu 450 kg ja kalakonserve 1800 kg.

Angerjat eksporditi peamiselt Saksa: eluskalana 4400 kg ja värskena 9600 kg. Elusangerjate järele välismaale on nõudmine elav, peale Saksa sumplaevade ootavad kalalaadungeid ka hollandi ja taani laevad.

Suurenenud nõudmise tõttu on angerjahinnad tõusnud: kalureile maksti I valiku angerjaist kuni 130 s kg, II valiku ja siseturuangerjast 110—120 s kg.

Haugi veeti välja eluskalana Rootsi 2400 kg, ja värskena Rootsi 1500 kg, Poola 8380 kg, šveitsi 1150 kg ja Tšehhoslovakkiasse 70 kg.

Latikat — Soome 1750 kg ja Poola — 6300 kg.

Koha läks Saksa 4450 kg, Tšehhoslovakkiasse 800 kg, Rootsi 1200 kg ja Soome 150 kg.

Siseturu-kalakaubanduses valitses nõrgem tegevus. Müügil esines sisetevete toodangust latikat, ahvenat ja haugi; Pärnu lahest vimbu, särki ja kiisku ning väikesel kogusel ka koha.

Kohahinnad püsisid endisel tasemel, sest halbade ilmade tõttu oli nõudmine värske kala järele väike.

Siigadest küsiti kuni 120 s kg, Pärnu kiiskadest 25—30 s kg ja meretindist kuni 70 s kg.

Räimekaubandus. Räumetoodangu vähesuse tõttu arenes räumemüük nädala algul nõrgalt, paranedes nädala lõpu poole. Pärnu kalasadamas maksid ülesostjad nädala algul kalureile 50—70 s mõödust, nädala viimasel poolal — 35—50 s. Haapsalu ja Puise kalasadamas püsisid hinnad 50 s mõödust. Tallinna kalasadama kaudu tuli räimi müügilte õige piiratud arvul, samuti kehvad räumem-

Teiste aedsaaduste hindu enam ei noteeritud. See hindade noteerimine oli viimane sel sesoonil. Noteerimist alustatakse uuesti sügisel.

saagid olid Narva lahes. Tallinna turul väikesel viisil müüdi räimi esmaspäeval 20—25 s kg, järgnevatil päeval 15—20 s kg, laupäeval langes hind 13—17 s kg.

Tartu turul müüdi Pärnu räimi 12—15 s kg.

Pärnu turul püsis räumehind 15 s kg.

Turski endiselt müügil rohkesti ja madala hinna tõttu nõudmine elav. Müügihind: keskmise suurusega tervelt 10—15 s kg, suured 8—12 s kg, lõigatult 12—20 s kg. Lesti müügil vähe, hinnad kõrged — 30—40 s kg.

Tähtsamate kalaliikide turuhinnad s kg.

		Tallinnas 14. V	Tartus 14. V	Narvas 13. V.
Lõhi,	värske	300—350	—	250—300
Iherus,	"	125—175	—	—
Angerjas,	"	120—140	—	—
Koha, I valik,	"	100—120	80—100	80
Koha, II valik,	"	75—90	50—80	—
Siig,	"	70—120	—	—
Latikas,	"	25—40	25—40	25—80
Haug,	"	35—50	30—50	25—85
Ahven,	"	25—50	20—30	15—20
Säinas,	"	25—40	25—30	25
Särg,	"	15—22	12—15	10
Linask,	"	40—55	60	—
Koger,	"	50	—	—
Kiisk,	"	25—30	25	—
Räim,	"	13—17	12—15	—
Kilu,	"	35—40	—	—
Tursk,	"	10—20	25	—
Lest,	"	30—40	—	—

Kalakaubahindade noteerimiskomisjoni koosolekul Tallinna börsil 16. V k. a. noteeriti värske ja eluskala kokkuostuhinnad:

Angerjas, elus ekspordkõlblik 120 s kg, franko rannik. Tendents kindel. Koha, värske ekspordkõlblik:

a) I valik (0,2—2,5 kg) 60 s kg franko rannik;

b) II valik (0,3—0,8 kg) 45 s kg franko rannik. Tendents rahulik.

Haug, värske, ekspordkõlblik 30—32 s kg franko rannik. Tendents kindel.

Latikas, värske ekspordkõlblik 20 s kg franko rannik. Tendents kindel.

INFORMATSIOONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return,

AKTIVA

7. mail 1938. a.

PASSIVA

1. Kattevara: — <i>Reserve:</i>		
kuld, rahas ja kangides94 235 378,33	
välisraha15 063 243,64	
2. Vahetusraha — <i>Subsidiary Coin.</i>	1 362 380,57	
3. Sisevekslid: — <i>Home Bills:</i>		
kaubavekslid	8 270 980,35	
põllumajandusl.	1 920 596,13	
metsatööstusl.	71 632,96	10 263 209,48
4. Laenud: — <i>Loans and Advances:</i>		
valitsusele	—	
teistele *)	—	
5. Kinnis- ja vallasvara — <i>Immovable</i>	10 328 373,02	
<i>Property and Equipment</i>	3 429 658,96	
6. Muud aktivad — <i>Other Assets</i>25 834 752,52	
		<u>100 516 996,17</u>

1. Põhikapital — <i>Capital</i>	5 000 000,—
2. Tagavarakapital — <i>Reserve Fund</i>	1 080 455,23
3. Jooksvad kohustused: — <i>Current Liabilities:</i>	
a) pangatähed liikvel48 189 417,—
b) jooksvad arved:	
valitsuse	18 881 396,97
pankade	11 027 241,81
teised	2 078 007,35
4. Muud passivad — <i>Other Liabilities</i>	81 986 646,13
	<u>14 260 477,81</u>

100 516 996,17

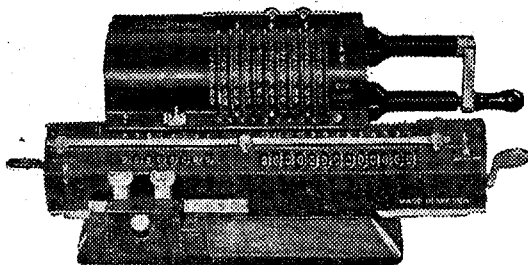
Kattevara vahekord jooksvate kohustustega: } 61,49 %
 Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 905 905,18
Includes Ukr. 905.905,16 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

Hea

ARVUTUSMASIN

Kergendab igat kalkulatsiooni ning hoiab kokku aega ja raha

Valige omale

tuntud rootsi arvutusmasin

ORIGINAL-OHNER

PEAESINDAJA: **K/M. LIER & ROSSBAUM**

TALLINN, VIRU 7

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

KANADA. Kanada majandusolukord. — *Economic Situation in Canada.*

Kanada pindala on 9½ milj. km². Elanikke (1931. a.) 10 376 786. Suuremate linnade elanikkond: Montreal 1 198 843; Toronto 645 462; Vancouver 246 593; Winnipeg 218 785; Quebec 149 000; Ottawa 141 903. Rahatihik: kanada dollar. Mõõdud: inglise.

Põllumajandus: Tähtsamate põlluviljade all oli 1937. a. 56 678 900 aakrit (1936. a. 57 101 850); sellest oli nisu all 25 570 200 aakrit (1936. a. 25 604 800). Samade põlluviljade saagikoguväärtust hinnati 1937. a. \$ 556 382 000 ehk ligi 10% alla 1936. a. saagi väärtust. Selline väärtuse vähenemine on tingitud peamiselt nisusaagi väiksemast kogusest ja kartulihinna langetusest. 1936/37. eksporthooajal eksporditi Kanada ja Ühendriige sadamate kaudu 145 886 736 buš. kanada nisu; Ühendriigesse imporditi 43 521 170 buš. Dets. keskpaiku oli veel tagavaru ekspordiks 43 000 000 buš. Samal hooajal eksporditi kaeru 9 499 895 buš., otri 17 555 833 buš., rukist 3 633 032 buš. ja linaseemneid 178 468 buš. Samal ajal imporditi linaseemneid 991 997 buš. Kartuli väljaveole on suureks takistuseks Ühendriiges kehtimapanud toll \$ 0,75 per. 100 naela, mida praeguste hindade juures peetakse keelutolliks. Uut turgu kartulitele loodetakse leida Kaug-Idas. Küllalt suur oli 1937. a. õunasaak. Eriti on arenemas tubakakasvatuse; 1937. a. saadi 71 milj. naela (1936. a. 46 milj. naela); suur osa kanada tubakast eksporditakse Inglisse.

Kanada karja suurust arvestati 1937. a. (sulgudes 1936. a. arvud) hobuseid 2 882 990 (2 891 540), veiseid 8 840 500 (8 840 600), lambaid 3 339 900 (3 327 100), sigu 3 963 300 (4 145 000), sulgloomi 57 510 140 (59 339 400), võid eksporditi 1937. a. 4 milj. naela (1936. aastal 5 milj. naela), juustu 1937. a. 44 478 tn (1936. a. 40 945 tn), mune 1937. a. 1,3 milj. tosinat (1936. a. 670 000 tosinat).

Kaevandus. Kaevanduste toodangu väärtus tõusis Kanadas 362 milj. dol-lit

1936. a. 452 000 milj. dol-le 1937. a. Tähtsamaks kaevandussaaduseks on kuld; järgnevad teised metallid.

1937. a. toodang oli:

kuld, peen untsi	4 090 621	\$ 83 820 000
hõbe " "	23 105 935	10 369 000
nikkel naela	225 711 721	58 509 000
vask "	529 773 738	69 934 000
tina "	416 128 584	21 489 000
tsink "	364 625 754	17 987 000
plaatina, peen untsi	259 149	9 934 000
koobalt " "	502 548	870 000
teised metallid	—	2 169 000
Kokku		\$ 334 085 000

Kütteaineid toodeti:

kivitsi tn	15 668 000	\$ 48 638 000
loodusgaas 1000 jlg. ³	28 000 600	10 754 000
mineraalõli tünni	2 949 000	5 219 000
turvas tn	1 000	6 000
Kokku		\$ 64 617 000

Peale loetletute toodeti veel mitmesuguseid mineraale, nagu: asbesti (\$ 14 072 000), soola (\$ 1 704 000, kipsi (\$ 1 156 000), väävliit (\$ 1 256 000) jne. Eriti võiks märkida veel tsemenditoodangut 6 milj. tn \$ 9 191 000 väärtuses.

Metsamajandus ja puutõustus. Kanada metsatagavara hinnati 1937. aastal 273 656 milj. jalale³. On avaldatud arvamus, et kui ei kitsendata metsade raiumist, väheneb Kanada metsarikkus kiiresti. 90% metsadest kuulub riigile. Suurem osa metsamaterjalist läheb papi- ja paberivalmistamiseks. Tselluloosi- ja paberitõöstuse toodang näitab järgmisi arve:

1936	\$ 185 144 603
1935	" 162 651 292
1934	" 152 647 756
1933	" 123 415 492
1932	" 135 648 729
1931	" 174 733 954

Tselluloosi- ja paberitõöstuse kõrval on aga veel küllalt tähtis osa saeveskitel ja teisel puutõustusil. Metsamaterjali-, puutõöstus-, tselluloosi- ja paberitõöstustoodete eksport andis üldsummas 1937. a. \$ 262 967 688

(1936. a. \$ 210 206 707). Sellest summast langeb paberipuule üle 12 milj. dol., saetud metsamaterjalile üle — 46 milj. dol., 42 milj. \$ tselluloosile ja 136 milj. \$ paberile. Paberist eksporditakse peagu ainult ajalehepaberit.

Kalandus. Kalasaadusi eksporditi 1937. a. \$ 26 997 016 väärtuses (1936. a. \$ 24 205 976). Tähtsamaks püügikalaks on lõhi, mille arvele langeb $\frac{3}{4}$ püükidest. Kanada lõhepüügile nähakse aga ohtu Jaapani kalalaevade poolt intensiivselt teostatavaist püükidest, kuna samade püügimeetodite mõjul olevat lõhed juba kadunud Jaapani vetest. Kanada omab maailma suurimat tööstust merevähkide (hummer) konservimiseks. Sel alal töötab Kanadas üle 300 ettevõtte umbes 5000 töölisega. Tähtis on nn. sardiinitööstus, kus töötab ca 500 inimest. Kanada sardiinikonserve valmistatakse noorist heeringaist, tarvitades seejuures soodsama hinnaga saadavat toitõli.

Karusnahkade tootmine. Vanimaks tööstusalaks Kanadas on karusnahkade tootmine, kuna karusloomade kütid olid esimesi sissetungijaid Kanada laialdasisse metsadesse. Veel sada aastat tagasi olid karusnahad Kanada tähtsamaks eksportkaubaks, kuid ka tänapäeval on neil oluline osa Kanada majanduses. Seejuures omavad aga järjest suuremat tähtsust farmides kasvatatud karusloomade nahad, nagu näitavad järgnevad andmed karusnah-

kade toodangu üldväärtuse ning sellest farmides saadud nahkade osa kohta:

	\$	%
1935—36	15 464 883	40%
1931—32	10 189 481	30%
1930—31	11 803 217	26%
1929—30	12 158 376	19%
1927—28	18 758 177	11%
1920—21	10 181 594	3%

Tähtsamaks karusnahaks on hõberebase-nahk, mida saavutatakse peagu ainult farmides. 1937. a. eksporditi karusnahku \$ 17 515 460 väärtuses, peamiselt Inglisse ja P.-Am. Ühendriigesse (1936. a. \$ 17 666 213). Samal ajal imporditi karusnahku \$ 8 169 840 väärtuses, kuna Kanada on ühtlasi maaks, kes tarvitab palju karusnahku.

Teised majandusalad. Peale otseselt Kanada loodusrikkusele toetuvate tööstuste on Kanadas arenenud tööstused, millised töötlevad imporditud tooraineid, valmistavad kaupu siseturunõudmistele rahuldamiseks. Kannatanud raskesti möödunud üldise majanduskriisi all, on sel alal töötavad ettevõtted taas toibunud viimaseil aastail, kulutades ühtlasi suuri summasid oma seadiste täiendamiseks. Eriti võiks märkida, et üheks suureks tööstusharuks Kanadas on jõuvankrite valmistamine Ühendriikigest imporditavaist osadest. 1937. a. valmistati selliselt 207 000 sõidukit, sellest 153 371 sõiduauto, 68 133 sõidukit eksporditi. Tööstusseisundit näitab töölolevate kohta koostatud indeksarv (1926 = 100), mis oli 1936. a. 103.7 ja 1937. a. 114.1.

LEEDU. Klaaskaupade sissevedu Leetu. — Imports of Glass Goods into Lithuania.

Ehitushooaja algusega elavnes klaasi sissevedu Leetu. Tänavu pööravad sellele suuremat tähelepanu kooperatiivid ja arvatakse, et nende kaudu suureneb klaasimüümine.

A/s. Lietukis tõi k. a. sisse 300 tn ehk 3000 kasti klaasi, kuid järgnevail kuil peaks klaasi sissevedu mitmekordistuma ehitustegevuse elavnemise tõttu. 1937. a. veeti Leetu klaasi 2 660 tn. 874,2 tuh. lit. väärtuses, sellest NSVL-st 837,8 tn 205,1 tuh. lit. väärtuses, Lätist 790,8 tn 243,8 tuh. lit. väärt. Belgias 649,3 tn 246,6 tuh. lit. v., Saksast 214,5 tn 98,3 tuh. lit. väärt., Eestist 138,2 tn 49

tuh. lit. väärtuses, S.-Britist, Tšehhoslovakiast ja teisist riigest väiksemal kogusel.

Arvatakse, et k. a. toimub klaasi sissevedu peamiselt Saksast ja Lätist. Kuna ei taheta, et kaugema veo tõttu suureneks klaasihind, kavatakse läti klaasiga varustada P.-Leedut, ning saksa klaasiga — L.-Leedut ning Klaipedamaad. Tarvitajad peavad mõlema maa klaasi mihuselt heaks ja ehitusotstarbeks täiesti kõlblikuks. Läti klaasi müüakse mitmesuguses laiuses ja 160 sm pikkuses, ta paksus on 1,8—2,2 mm.

Läti ja Saksa klaasi turuhind on Leedus

55—58 lit. 20 m². Toli läti klaasilt on ca 20 cnt kg-lt, kuna saksa omalt — ligi kahekordne.

K. a. kavatakse vedada sisse belgia klaasi võimalikult vähe ebasoodsa kaubandusbilansi tõttu.

Mitmesuguseid teisi klaaskaupu on toodud selle aasta 2 esimesel kuul 71,1 tn 155,7

tuh. lit. väärtuses, sellest Tšehhoslovakkia — 42 tn ja Saksast — 24,9 tn.

1937. a. jooksul toodi mitmesuguseid klaaskaupu 514,4 tn 1062,4 tuh. lit. väärtuses, sellest Saksast 272 tn 590,1 tuh. lit. väärt., Tšehhoslovakkia 234,9 tn 366,7 tuh. lit. väärt., S.-Britist 11,3 tn 29,4 tuh. lit. väärt., Eestist 7,8 tn 10,6 tuh. lit. v., Prantsusest 5,8 tn 26 tuh. lit. väärt., teisist riigist vähem.

Leedu või ja munade väljavedu 1938. a. esimesel 4. kuul.

Lithuanian Butter and Egg Exports during First Four Months of 1938.

K. a. 4 kuul veeti välja võid 2578,7 tn e. a. 2493,9 tn vastu, seega suurenes väljavedu 3,4%.

Apr. olid ilmad külmad ja seetõttu võitoodang ei saanud suureneeda, samuti tarvitati lihavõttepühade tõttu sisemaal enam piima ja piimasaadusi. K. a. apr. või väljavedu on 3,68% vähem kui e. a. apr. ja 0,61% vähem kui k. a. märtsis.

Apr. Pienocentras vedas välja:

	1938		1937
Kõrgemat sorti või	664,4 tn. 90%	704,3 tn.	91,90%
I sorti või	73,8 „ 10%	62,1 „	8,10%
	738,2 tn. 100%	766,4 tn.	100%

Üksikute riikide järgi veeti apr. välja:

	1938. a.		1937. a.
Inglise	629,0 tn. 85,21%	520,1 tn.	67,86%
Saksa	56,2 „ 7,62%	101,9 „	13,30%

Leedu alandas bensiniitoli. — *Lithuanian Reduced Import Tariff on Benzine.*

Neil päevil võttis Leedu Seim vastu seaduse, millisega alandatakse tolli bensiniilt 60 cnt-lt 40 cnt-le kg. Tolli alandamisega bensiniilt tahetakse soodustada maa motoriseerimist ja ehistada enam liiklust. Riigitulud vähenevad 880 000 lit., ent kui bensiniitarvitus tõuseks 20%, väheneks riigi kahju ½ milj. lit-le. Bensiniitoli alandamisega väheneb ka motoriinihind 98 cnt-lt 75 cnt-le. Leedus ei müüda ainult puhast bensini, vaid segatult piiritusega (motoriin).

Nagu märkis leedu finantsminister, on bensiniitoli alandamine kolmas etapp Leedu motoriseerimise soodustamiseks. Kõigepealt vähendati autode, kuid suurendati bensini

maksu, 1937. a. algul vähendati masinate sisseveomaksu ja see andis häid tulemusi, kuna e. a. veeti masinaid sisse enam 858 mas. ehk 21%. Nüüd järgnes tollialandamine bensiniilt.

Valitsuse ettepanek tõsta tolli gasoliinilt (seaduse järgi toornafta) 4 cnt-lt 6 cnt-le kg-lt lükati Seimi poolt tagasi. Seega lootis valitsus saada tulusid enam 200 000 lit., kuna aastast imporditakse kuni 11 milj. kg gasoliini. Seim lükkas valitsuse ettepaneku tagasi, kuna tollitõstmine tekitaks raskusi Klaipedamaa kalureile, kes on sellele tarvitajaid, pealegi oli gasoliinihind vahepeal kerkinud.

	1938. a.		1937. a.	
Lähem-Ida	36,9 „	4,99%	125,4 „	16,36%
P.-Aafrika	13,7 „	1,86%	18,1 „	2,37%
Kreeka	1,4 „	0,19%	—	—
Teised riigid.	1,0 „	0,13%	0,9 „	0,11%
	738,2 tn. 100		766,4 tn. 100	

LÄTI.

Läti metsaraiekavad. — *Latvian Forest Felling Plans.*

1938/39 m/a. kavade järgi tuleb eeloleval raiehooyal läti riigimetsades müügile 1,64 milj. m³ äriettevõttele (m. a. 1,76 milj. m³)

ning 2,51 milj. m³ kohalikuks tarvituseks (m. a. 2,39 milj. m³).

Munade eksport Lätis. — *Egg Exports from Latvia.*

K. a. algusest mai keskpaiguni eksporditi Lätist üle 11 milj. muna, ületades seega tunduvalt m. a. vastava aja. Kuuldavasti on

sõlmitud soodsail tingimustel leping külmutatud munade müügiks Inglisse.

Eesti väliskaubandusbilanss tähtsamate riikidega aprillis ja neljal kuul 1936—38. a. 1000 kr-des.

Estonian Trade Balances with Principal Countries, April, and 1. I — 30. IV 1936—38 (in 1000 Kr.).

	Aprill			1. I. — 30. IV				April			1. I. — 30. IV				
	Aasta	Väljavedu	Sissevedu	Saldo	Väljavedu	Sissevedu		Saldo	Year	Exports	Imports	Balance	Exports	Imports	Balance
ÜLDSE —	1938	7 660	10 046	-2 980	27 813	30 032	- 8 219	Taani . . .	1938	96	220	-124	327	702	- 435
TOTAL	1937	7 922	10 905	-3 073	24 468	32 726	- 8 258	Denmark	1937	147	886	-739	371	1 163	- 792
	1936	6 662	7 071	- 409	23 517	25 434	- 1 917		1936	112	374	-262	322	876	- 554
Sellest —															
Thereof:	1938	2 288	1 751	+ 537	9 918	5 768	+ 4 150	Holland . . .	1938	69	276	-177	309	1 399	-1030
Briti	1937	1 785	1 614	+ 171	7 042	4 891	+ 2 151	Netherlands	1937	188	411	-223	576	1 237	- 711
United Kingdom	1936	2 392	1 168	+ 1 224	7 940	4 380	+ 3 560		1936	111	168	- 47	832	588	- 206
Saksa . . .	1938	1 732	3 514	-1 782	6 512	11 301	- 4 870	Belgia . . .	1938	49	95	- 46	290	462	- 172
Germany	1937	1 995	5 238	-1 243	5 751	9 092	- 3 341	Belgium	1937	220	199	+ 21	748	391	+ 357
	1936	1 084	2 145	-1 061	4 302	7 067	- 3 805		1936	254	132	+122	583	433	+ 150
U. S. A. . .	1938	553	732	- 179	1 018	2 320	- 1 316	Poola . . .	1938	110	223	-118	450	848	- 398
U. S. A.	1937	372	744	- 372	892	2 258	- 1 361	Poland	1937	74	164	- 90	469	842	- 374
	1936	357	1 002	- 645	933	3 089	- 2 156		1936	79	187	-108	282	291	- 9
Läti . . .	1938	71	111	- 40	294	428	- 134	Norra . . .	1938	96	19	+ 77	449	100	+ 349
Latvia	1937	68	153	- 85	257	476	- 219	Norway	1937	258	26	+232	606	113	+ 493
	1936	58	172	- 114	359	1 123	- 764		1936	169	15	+154	648	49	+ 599
Prantsuse . . .	1938	318	190	+ 128	1 569	877	+ 692	Itaalia . . .	1938	21	114	- 93	66	379	- 318
France	1937	497	143	+ 354	1 512	920	+ 592	Italy	1937	1	254	-253	197	682	- 485
	1936	714	90	+ 624	2 031	554	+ 1 477		1936	43	-	+ 43	451	143	+ 308
Rootsi . . .	1938	509	881	- 372	1 389	2 770	- 1 381	Tšehho- slovakkia . . .	1938	162	121	+ 41	458	473	- 15
Sweden	1937	304	580	- 276	1 127	1 847	- 720	Czechoslovakia	1937	114	107	+ 7	268	507	- 239
	1936	504	364	+ 140	1 855	906	+ 949		1936	37	53	- 16	155	225	- 70
Soome . . .	1938	570	414	+ 156	1 574	1 492	+ 82	Hispaania . . .	1938	-	-	-	255	14	+ 241
Finland	1937	479	300	+ 179	1 789	965	+ 824	Spain	1937	8	57	- 49	84	104	- 20
	1936	415	221	+ 194	1 598	852	+ 746		1936	9	49	- 40	125	223	- 98
N. S. V. L.	1938	516	684	- 168	1 527	1 454	+ 73	Leedu . . .	1938	88	42	+ 46	196	71	+ 125
U. S. S. R.	1937	902	580	+ 322	871	2 027	- 1 156	Liihuania	1937	61	41	+ 20	126	101	+ 25
	1936	135	221	- 86	413	791	- 378		1936	21	60	- 45	103	224	- 121
Ungari . . .	1938	2	0	- 4	18	63	- 45	Sveits . . .	1938	7	53	- 46	20	267	- 247
Hungary	1937	6	38	- 32	11	45	- 34	Switzerland	1937	5	135	-130	296	235	+ 11
	1936	-	2	- 2	0	10	- 10		1936	10	44	- 34	85	61	- 24
Rumeenia . . .	1938	-	0	- 0	-	0	- 0	Kreeka . . .	1938	35	31	+ 4	71	113	- 42
Roumania	1937	-	13	- 13	3	34	- 31	Greece	1937	-	20	- 20	-	60	- 60
	1936	6	6	-	24	53	- 29		1936	-	17	- 17	3	57	- 54
Bulgaaria . . .	1938	-	25	- 25	5	83	- 78	Türgi . . .	1938	46	38	+ 8	107	148	- 41
Bulgaria	1937	-	37	- 37	0	99	- 99	Turkey	1937	32	23	+ 9	64	89	- 25
	1936	-	13	- 13	102	51	+ 51		1936	11	15	- 4	51	60	- 9
Lõunaslaavia . . .	1938	2	1	+ 1	8	13	- 5	Egiptus . . .	1938	9	197	-188	71	708	- 637
Yugoslavia	1937	8	7	+ 1	18	17	+ 1	Egypt	1937	15	236	-221	100	817	- 717
	1936	-	3	- 3	4	6	- 2		1936	11	32	- 21	43	318	- 270